

19.

Dobro i radość wynikające ze wspólnego uprawiania sportu

I. PROSPEKT WARTOŚCI

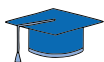
1.1. CEL OGÓLNY

Rozwój woli

1.2. CEL SZCZEGÓŁOWY

Umiejętność współpracy w grupie oraz umiejętność pełnienia przypisanych ról społecznych

1.3. CEL WYCHOWAWCZY

Praca nad sobą oraz kształtowanie postawy solidarności

1.4. PROPONOWANE TEMATY

- Uprawianie sportu jest okazją do kształtowania wytrwałości, umiejętności wyrzeczenia, męstwa oraz odpowiedzialności za kolegów.
- Indywidualny i społeczny wymiar sportu.
- Od konkurencji i rywalizacji do integracji i wzajemnej solidarności w sporcie.
- Moralność w sporcie.
- Integralny rozwój natury ludzkiej, cielesnej i duchowej.

1.5. ZADANIA DLA UCZNIA, SAMOWYCHOWANIE

Normy

- Sport jest doskonałą szkołą przezwyciężania swoich słabości i kształtowania charakteru.
- W sporcie obowiązuje zasada poszanowania drugiego człowieka.
- W sporcie potrzeba opanowania i pracy nie tylko nad swoim ciałem, ale również nad emocjami, uczuciami i wolą.
- Sport rozwija umiejętność współpracy z innymi, pracy zespołowej.

Zasady

- Uczę się przyjmować porażki oraz przegrane (osobiste lub swojej drużyny).
- Nie pogardzam osobami, które odnoszą lepsze lub słabsze ode mnie wyniki w sporcie.
- We wspólnym uprawianiu sportu, nie odbieram innym wyznaczonych dla nich ról.
- Zwycięstwa i przegrane w sporcie są dla mnie szkołą codziennego życia.
- Sport uczy mnie wytrwałości i pokonywania własnych słabości.

1.6. ZADANIA DLA RODZICÓW

Normy

- Rodzinny sport (rower, kajaki, wspinaczka górską, wycieczka) jest okazją do pogłębienia kontaktu z dzieckiem, poświęcenia mu uwagi i czasu oraz wspólnych doświadczeń i przeżyć.
- Zmęczenie pracą umysłową, napięcia emocjonalne można rozładowywać we wspólnie uprawianym sporcie.

- Sport uprawiany w gronie rodziny jest naturalną okazją do realizacji konkretnych ról, jakie powinien spełniać każdy członek rodziny: starszy brat wobec młodszego brata, ojciec wobec syna itp.

Zasady

- Poprzez zadania i gry sportowe wychowuję, zachęcam dziecko do odważnego podejmowania wysiłku i wyrzeczenia, uczę je cierpliwego znoszenia niepowodzeń i ćwiczenia silnej woli.
- Czuwam nad tym, by osiągnięcia dziecka w dziedzinie fizycznej odpowiadały etapom jego rozwoju emocjonalnego, moralnego i społecznego.
- Cieszę się z osiągnięć sportowych mojego dziecka.

1.7. ZADANIA DLA SZKOŁY, WYCHOWAWCY

Normy

- Ćwiczenie i praca fizyczna mają duży wpływ na osobowość człowieka.
- Sport może być dla ucznia okazją do odkrycia własnej wartości i odnalezienia swojego miejsca w grupie.
- Indywidualne sukcesy uczniów rzutują na obraz całej klasy i szkoły.

Zasady

- Staram się uznać i docenić indywidualny wysiłek i osiągnięcia sportowe każdego ucznia na miarę jego możliwości, bez faworyzowania i poniżania kogokolwiek.
- Podczas organizowania lub koordynacji zawodów sportowych sprzyjam atmosferze solidarności międzygrupowej.
- Organizuję takie zespołowe gry czy zadania, które prowadzą do: integracji osób w grupie, jednoczenia się we wspólnym wysiłku i do osobistego wkładu w dobro wspólne.
- Oceniając wyniki sportowe, wspólnie z uczniami przestrzegam zasad etycznych.

1.8. SPOSÓB REALIZACJI

Zachęcamy uczniów do zorganizowania olimpiady sportowej. Może być to impreza dla młodszego rodzeństwa z okazji Dnia Dziecka, paraolimpiada dla niepełnosprawnych ruchowo kolegów lub olimpiada ogólnoszkolna, w której

udział wezmą uczniowie, nauczyciele oraz personel szkoły. Ważne jest, aby organizatorzy także wzięli udział w konkurencjach sportowych.

1.9. OSIĄGNIĘCIA, EFEKTY

Sport uprawiany we wspólnocie utrwala relacje osób w klasie, wnosi nową jakość do relacji między uczniami. Wspólnota zawiązana na bazie aktywności sportowej umacnia relacje uczniowskie nowymi wartościami osób, których cechy ujawniają się np.: w umiejętności znoszenia wysiłku na rzecz dobra grupy, poświęcenia dla innych, odpowiedzialności za swoje działanie i za inne osoby. Uczniowie, którzy ze względu na niezadowalające wyniki w nauce nie cieszą się poważaniem i przyjaźnią w klasie, mają okazję zaistnieć w grupie, ujawnić swoje walory oraz doświadczyć solidarności na płaszczyźnie sportowej.

1.10. ZAGROŻENIA

Sport jest traktowany jedynie jako środek doskonalenia własnych sprawności fizycznych. Młodzi ludzie uprawiają sport na zasadzie ostrej rywalizacji i konkurencji, nie potrafią ze sobą współpracować. Taka postawa może przenosić się na inne dziedziny życia, co w konsekwencji prowadzi do izolacji i osamotnienia.

Może wystąpić ambicjonalne nastawienie na odnoszenie sukcesów, bez uwzględniania praw i potrzeb innych¹.

II. PEDAGOG

2.1. TREŚĆ MATERIAŁU

Można wymienić wiele powodów, dla których warto uprawiać sport. Dzieci, które są aktywne fizycznie lepiej się rozwijają, mniej chorują, są bardziej pewne siebie, wzrasta ich poczucie wartości, lepiej znoszą porażki. Wspólne uprawianie sportu kształtuje postawę solidarności, odpowiedzialności za drużynę. Sportowiec zna reguły fair play i ich przestrzega. Rozgrywki sportowe to ciągłe zmaganie się nie tylko z przeciwnikiem, ale także z własnymi słabościami, emocjami, słabą wolą.

Z pojęciem aktywności fizycznej wiąże się potrzeba wysiłku. Potrzeba opanowania i pracy nie tylko nad ciałem, ale także nad psychiką. Kiedy uczeń odnosi sukcesy lub poprawia własne rekordy, wzrasta jego samoocena.

2.2. LITERATURA WYBRANA Z KOMENTARZEM

Główny bohater dzieli się z czytelnikami swoimi codziennymi sprawami. Czasem są to problemy, z jakimi borykają się wszystkie dzieci: uwagi od nauczyciela, konflikty z kolegami, kłótnie z rodzeństwem i rodzicami. Miziołek jest bardzo mądrym chłopcem, dlatego szybko wychodzi z opresji, a do tego potrafi wszystko przedstawić w humorystyczny sposób. Opowiada także o swoich zainteresowaniach, m.in. o sporcie.

Jest problem – po lekcjach zaczynają się zawody deskorolkowe o mistrzostwo osiedla. Po prostu muszę to zobaczyć, choćby dlatego, że Pućka ma szansę na złoty medal! Pani Barszcz widocznie nie jeździ na deskorolce,

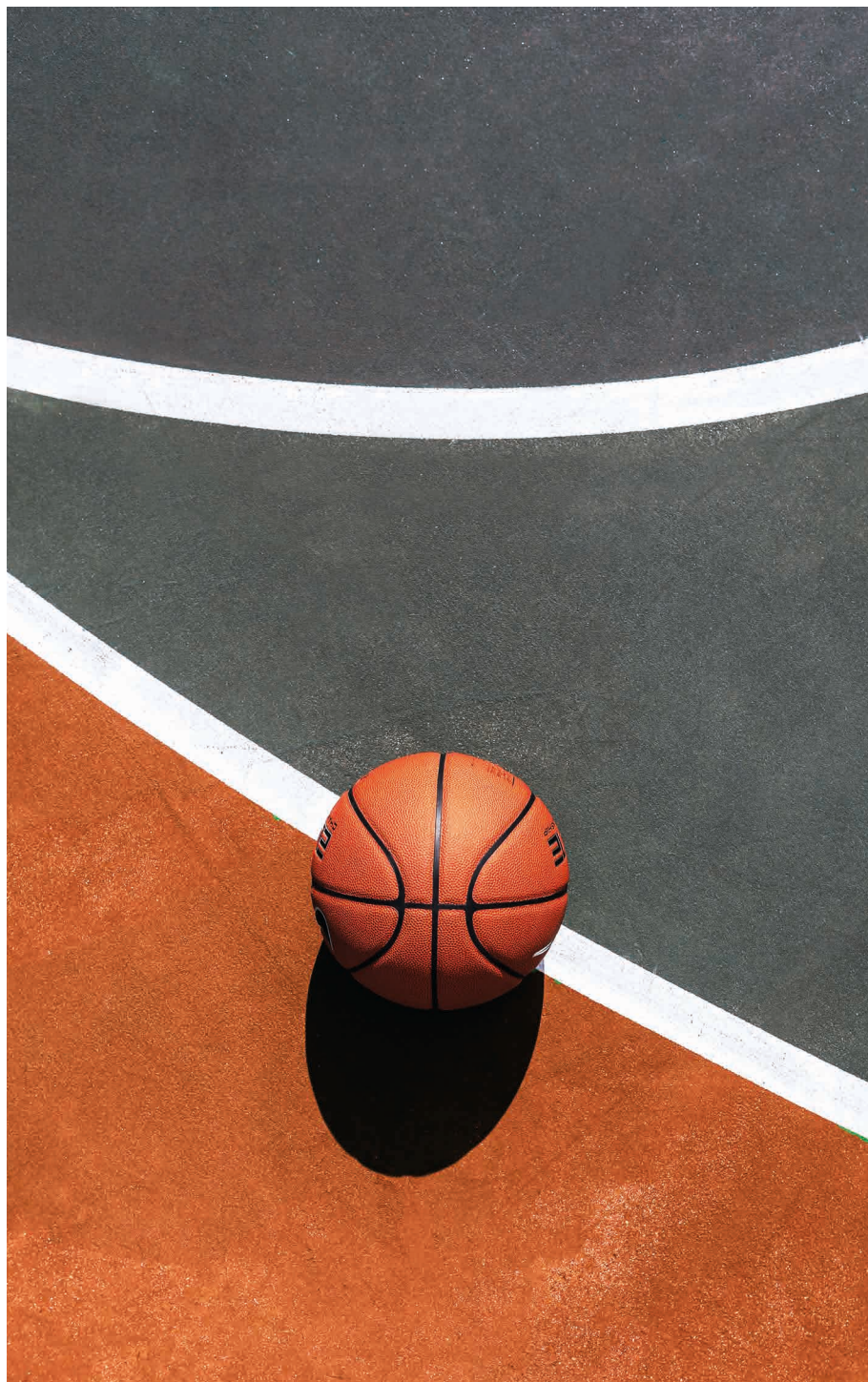
¹ „Chociaż moralność wzywa do poszanowania życia fizycznego, nie czyni z niego wartości absolutnej. Sprzeciwia się ona koncepcji neopogańskiej, która zmierza do popierania kultu ciała, do poświęcania mu wszystkiego, do bałwochwalczego stosunku do sprawności fizycznej i sukcesu sportowego. Z powodu selektywnego wyboru, jakiego dokonuje między silnymi a słabymi, koncepcja ta może prowadzić do wypaczenia stosunków międzyludzkich”. KKK 2289.

bo zapowiedziała na jutro klasówkę z matmy. I teraz jestem jak ta rozdarta sosna, nie wiem – zawody czy równania z iksem? Piroman naturalnie olał matkę, Fifa jeszcze się łamie, Kucznierowski wynajął Klaksona do pisania ściąg, a sam wybiera się na tor deskorolkowy.

J. Olech, *Dynastia Miziołków*, dz. cyt., s. 45.

Nieodłącznym elementem aktywności fizycznej nastolatków jest wspólne uprawianie sportu. Przytoczony powyżej fragment dotyczy zawodów deskorolkowych o mistrzostwo osiedla. Wszystko byłoby dobrze, gdyby nie klasówka z matematyki. Miziołek miał dylemat: uczyć się równań z iksem, czy pójść oglądać rywalizację kolegów. Najbliżsi koledzy wybrali różne rozwiązania: Piroman nie przejmował się sprawdzianem, Kucznierowski stawiał na ściągę, a Fifa jeszcze się wahał.

III. NAUCZANIE RELIGIJNE

3.1. NAUCZANIE PAPIESKIE

Sport ma dziś ogromne znaczenie, ponieważ może sprzyjać upowszechnianiu wśród młodych ważnych wartości, takich jak: lojalność, wytrwałość, przyjaźń, wspólnota, solidarność. Właśnie dlatego w ostatnich latach sport rozwija się coraz bardziej jako jedno z charakterystycznych zjawisk współczesności, swego rodzaju „znak czasu”, wyrażający nowe potrzeby i nowe oczekiwania ludzkości. Sport rozpowszechnił się we wszystkich częściach świata, przekraczając bariery kultur i państw.

Jan Paweł II, *Rachunek sumienia dla sportu. Msza św. na stadionie olimpijskim w Rzymie*, 29.10.2000, [online:] https://opoka.org.pl/biblioteka/W/WP/jan_pawel_ii/homilie/sport_29102000.html [dostęp: 14.11.2020].

Cieszę się, że powstaje coraz więcej parafialnych klubów sportowych, które gromadzą dzieci i młodzież. Każdy rodzaj sportu niesie z sobą bogaty skarb wartości, które zawsze trzeba sobie uświadamiać, aby móc je urzeczywistnić. Ćwiczenie uwagi, wychowanie woli, wytrwałość, odpowiedzialność, znoszenie trudu i niewygód, duch wyrzeczenia i solidarności, wierność obowiązkom – to wszystko zależy od cnót sportowca. Zachęcam was, młodych sportowców, abyście żyli zgodnie z wymaganiami tych wartości, abyście w życiu byli zawsze ludźmi prawymi, uczciwymi, zrównoważonymi, ludźmi, którzy budzą zaufanie i nadzieję.

Jan Paweł II, *Homilia w czasie nabożeństwa czerwcowego*, Elbląg, 6.06.1999, w: tegoż, *Pielgrzymki do Ojczyzny...*, dz. cyt., s. 1035.

„Ekologia ludzka” oznacza również coś bardzo głębokiego: niezbędną relację życia człowieka z prawem moralnym, wpisanym w jego naturę, relację konieczną, by można było stworzyć bardziej godne środowisko. Benedykt XVI powiedział, że istnieje także „ekologia człowieka”, gdyż „również człowiek ma naturę, którą winien szanować i którą nie może manipulować według swego uznania”. W związku z tym musimy przyznać, że nasze ciało stawia nas w bezpośredniej relacji z otoczeniem i innymi istotami żywymi. Akceptacja własnego ciała jako daru Boga jest niezbędną, by przyjąć cały świat jako dar Ojca i wspólny dom, natomiast logika dominacji nad własnym ciałem przekształca się niekiedy w subtelny logikę panowania nad stworzeniem. Poznawanie i akceptowanie własnego

LS 155.

ciała, aby o nie dbać i szanować jego znaczenie, stanowi podstawowy element prawdziwej ekologii człowieka.

3.2. PISMO ŚWIĘTE

Ty więc, moje dziecko, nabieraj mocy w łasce, która jest w Chrystusie Jezusie, a to, co usłyszałeś ode mnie za pośrednictwem wielu świadków, przekaz zasługującym na wiarę ludziom, którzy też będą zdolni nauczać i innych. Weź udział w trudach i przeciwnościach jako dobry żołnierz Chrystusa Jezusa! Nikt walczący po żołniersku nie wikła się w kłopoty około zdobycia utrzymania, żeby się spodobać temu, kto go zaciągnął. Również jeżeli ktoś staje do zapasów, otrzymuje wieniec tylko [wtedy], gdy walczył przepisowo. Rolnik, pracujący w znoju, pierwszy powinien korzystać z plonów. Rozważaj, co mówię, albowiem Pan da ci zrozumienie we wszystkim. Pamiętaj na Jezusa Chrystusa, potomka Dawida! On według Ewangelii mojej powstał z martwych. Dla niej znoszę niedolę aż do więzów jak złoczyńca; ale słowo Boże nie uległo skрэpowaniu. Dlatego znoszę wszystko przez wzgląd na wybranych, aby i oni dostąpili zbawienia w Chrystusie Jezusie razem z wieczną chwałą.

2 Tm 2,1-10;
por. 1 Kor 9,24-27.

3.3. KATECHIZM KOŚCIOŁA KATOLICKIEGO

Niektóre społeczności, takie jak rodzina i państwo, odpowiadają bardziej bezpośrednio naturze człowieka. Są dla niego konieczne. Aby umożliwić jak największej liczbie osób uczestnictwo w życiu społecznym, należy zachęcać do tworzenia zrzeszeń i instytucji wybieralnych „dla celów gospodarczych i społecznych, kulturalnych i rozrywkowych, sportowych, zawodowych i politycznych. Są to społeczności albo o zasięgu krajowym, albo międzynarodowym”.

KKK 1882;
por. 2289.

IV. LITERATURA

- Aksjologia sportu*, red. Z. Dziubiński, wyd. Salezjańska Organizacja Sportowa Rzeczypospolitej Polskiej, Warszawa 2001.
- Blanco L., Carbonell S., *Wartości w życiu rodziny. Ponad 100 zabaw rozwijających wrażliwość na wartości ogólnoludzkie*, tłum. P. Szuflński, wyd. Jedność, Kielce 2003.
- Franciszek, *Encyklika Laudato si'*, wyd. Edycja Świętego Pawła, Częstochowa 2015.
- Gosciny R., Sempé J.J., *Mikołajek*, tłum. T. Markuszewicz, E. Staniszkis, wyd. Nasza Księgarnia, Warszawa 2010.
- Jan Paweł II, *Homilia w czasie nabożeństwa czerwcowego*, Elbląg, 6.06.1999, w: tegoż, *Pielgrzymki do Ojczyzny: 1978, 1983, 1987, 1991, 1995, 1997, 1999, 2002. Przemówienia, homilie*, red. J. Poniewierski, wyd. Znak, Kraków 2012, s. 1030-1035.
- Jan Paweł II, *Rachunek sumienia dla sportu. Msza św. na stadionie olimpijskim w Rzymie*, 29.10.2000, [online:] https://opoka.org.pl/biblioteka/W/WP/jan_pawel_ii/homilie/sport_29102000.html [dostęp: 14.11.2020].
- Jan Paweł II, *Wiara i kultura. Dokumenty, przemówienia, homilie*, red. M. Radwan, T. Gorzkula, K. Cywińska, wyd. Fundacja Jana Pawła II, Rzym–Lublin 1988.
- Jarvis M., *Psychologia sportu*, tłum. M. Gajdzińska, Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, Gdańsk 2003.
- Kongregacja Nauki Wiary, *Katechizm Kościoła Katolickiego*, wyd. Pallottinum, Poznań 2002.
- Kowalczyk S., *Elementy filozofii i teologii sportu*, Wydawnictwo KUL, Lublin 2010.
- Olech J., *Dynastia Miziołków*, Wydawnictwo Literatura, Łódź 2018.
- Pismo Święte Starego i Nowego Testamentu. Biblia Tysiąclecia*, wyd. Pallottinum, Poznań 2012.
- Społeczny wymiar sportu*, red. Z. Dziubiński, wyd. Salezjańska Organizacja Sportowa Rzeczypospolitej Polskiej, Warszawa 2003.
- Sport na przełomie tysiącleci. Szanse i nadzieje*, red. Z. Dziubiński, Salezjańska Organizacja Sportowa Rzeczypospolitej Polskiej, Warszawa 2000.

FILM EDUKACYJNY

Dobro i radość wynikające ze wspólnego uprawiania sportu

https://youtu.be/fjENkqt_GLo

